

Nieuwe wetgeving voor wegwerpplastics: maatregelen die helpen om plastic vervuiling en plastic soep tegen te gaan

Plastic wordt veel gebruikt in de huidige economie; het is licht en goedkoop en kan voor vele doeleinden worden gebruikt. Maar plastic en plastic producten horen niet in het milieu. Helaas komen toch veel producten in het zwerfafval, op stranden én in de zee terecht.

 <p>Producten van on-degradeerbare kunststoffen Verbod - 3 juli 2021</p>	 <p>Wattenstaafjes met of zonder filter Verbod - 3 juli 2021</p>	 <p>Balonnen* Balloonstokjes** *Rijkswaarde **Productie/verpakking * UPV - 31 dec 2024 ** Verbod - 3 juli 2021</p>	 <p>Tabakproducten met filters, losse filters voor gebruik in combinatie met tabakproducten UPV - 5 jan 2025 Marketing - 3 juli 2021</p>	 <p>Bestek, roeststaafjes, rietjes*, bordes** *Rijkswaarde **Productie/verpakking Verbod - 3 juli 2021</p>
 <p>Eerpensvoedselverpakkingen UPV - 5 jan 2023 Consumptiereductie 2025 t.o.v. 2022 Consumptiereductie 2025 t.o.v. 2022</p>	 <p>Vistalg UPV - 31 dec 2024 Inzamelingsdoelstelling van 25% t.o.v. 2022</p>	 <p>Drinkbekers UPV - 5 jan 2025 Consumptiereductie - 2025 t.o.v. 2022 Marketing - 3 juli 2021</p>	 <p>Zakjes en wikkele UPV - 5 jan 2025</p>	 <p>Lichte plastic draagtasen UPV - 5 jan 2025</p>
 <p>Vochtige doekjes* Maandverbanden, lamppons, inweegzakken voor lampons** * UPV - 31 dec 2024 ** Marketing - 3 juli 2021</p>	 <p>Drankverpakkingen van metaal, 3 liter* UPV - 5 jan 2025 Droppen en dikkele vast aan de fles (t.o.v. verpakking) - 3 juli 2024 Trouwingsverpakking: - 25% PET flessen - v.a. 2025 - 30% Alu flessen - v.a. 2024 Inzamelingsdoelstelling van 90% voor flessen - v.a. 2021 (t.o.v. 2022)</p>	<p>De 10 meest op stranden gevonden wegwerpplastics vormen samen 43% van het zwerfafval in zee. Vastag nog eens 27%. Daarom richt de regelgeving zich op deze producten.</p> <p>Wat moet de consument bij het gebruik doen?</p>		

Wat kan jij concreet doen?

- **Reduceren:** Heb je het product echt nodig?
- **Hergebruiken:** Gebruik een product dat je vaker kan (her)gebruiken.
- **Recyclen:** Gebruik producten waarvan het materiaal eenvoudig is te recyclen.

Wat houden de maatregelen precies in?

Marketingverbod:
Niet 5 maanden mogen de specifieke producten met een handelsverbod niet meer op de markt worden gebracht. Bestaande voorraden mogen nog wel worden verkocht.

Uitgevoerde producten verantwoordelijkheid (UPV):
Producten gaan mee betalen aan het inzamelen van afval en het opmaken van zwerfafval en aan het nemen van bewustwordingmaatregelen voor consumenten.

Productie:
Voorbeschreven markeringen op de verpakkingen laten zien dat er kunststof in het product zit, dat het in de afvalbak thuis hoort en dat zwerfafval negatieve effecten heeft op het milieu.

Consumptiereductie:
Er moet een significante reductie plaatsvinden van de consumptie van kunststof afvalbussen en voedselverpakkingen voor 'one-time' (een keer gebruik) afvalverpakkingen aan te bieden voor: normaal gebruik of door het beperken van de verpakkingen.

Productie:
Er moet gerecycleerd materiaal gebruikt worden in plastic flessen en de doppen moeten tijdens het gebruik vast blijven zitten aan de fles.

Inzamelingsdoelstelling:
op de inzameling van de flessen t.o.v. recycling, hiervoor wordt statiegeld geïntroduceerd voor alle flessen tot 5 liter vanaf 2021, voor vastagel: een inzamelingsdoelstelling van 25% v.a. 2025 en daarna elk jaar 5% meer.

Bewustwordingmaatregelen:
Consumenten krijgen informatie en handelingsperspectieven om zwerfafval en plastic soep tegen te gaan.

Regelgeving kunststofproducten voor eenmalig gebruik

Reductiemaatregelen wegwerpbekers en -voedselverpakkingen

Sanne Westra
beleidsmedewerker wegwerpplastics
ministerie IenW
sanne.westra@minienw.nl

AFVALBERG OVERHEID KOMT MET MAATREGELEN OM HET MILIEU TE ONTLASTEN

Verbod op wegwerpplastic: te snel, of nog niet streng genoeg?

Een berg van plastic drankbeker na een festival of feestdag moet over twee jaar niet meer mogelijk zijn, schuwde eerder dit jaar al in een ander rapport voor een sterke toename van het plasticafval in de oceanen in de komende decennia. Zonder actie dreigt deze vervuiling volgens de organisatie te versnellen tegen 2050. Maar schatting krijgt zo'n 90 procent van de wegwerpplastic bessen en in totaal zijn er 2144 droevigheden die gevonden worden van het plastic in hun leefomgeving.

Bram Verbruggen
Substantia Quakel
Natasha de Groot
Den Haag

Staatssecretaris Vivianne Heijnen (Milieu) wil vanaf 2024 af van een deel van het wegwerpplastic. Op kantoren, in de horeca en op festivals moeten wegwerpbekers en maaltijdverpakkingen dan verdwijnen. Ook moet er worden betaald voor koffiebekers die iemand voor onderweg koopt. Verkooppunten mogen hier zelf de prijs voor betalen. Wel moeten zij herbruikbare alternatieven aanbieden.

Koninklijke Horeca Nederland is er bepaald niet blij mee. De brancheorganisatie vindt dat de maatregelen nodig zijn en zegt dat er een bijdrage aan te wettelen is, maar benadrukt dat er meer tijd nodig is in geld. Aan het verzoek om de ondernemers meer tijd te gunnen, is het ministerie al enigszins tegemoet gekomen: de datum van invoering is met een half jaar uitgesteld. Maar KIN is wel bij de maatregelen voor consumptie of loca-

Bentelise Kraaijeveld
Plastic Soup Foundation

„Een heel goede stap en een positieve beweging in de richting naar hergebruik“, stelt Bentelise Kraaijeveld van de Plastic Soup Foundation. Maar het besafel gaat nog niet over generos, volgens haar. „We zien nog wel wat achterdoertes waar we niet blij mee zijn. Zo mag er nog veel gebruik worden gemaakt van plastic dat blijft tot laatste handhaving en een ontzorgingsmogelijkheid. Ook mag een bepaald reman en de houde een v komer om te ontuk

Niel
Wes
Staal
Nieu
Wes
Staal
Nieu
Wes
Staal

Na drie lockdowns hebben ondernemers geen geld om hierin te investeren
- Koninklijke Horeca Nederland
aan duurzame alternatieven al op de markt te verkrijgen is, wordt door ING ingezet. „Overigens verzamelen en recyclen we koffiebekers, cafeertjes, isolators en eekzakken. Deze worden verwerkt tot tassen.“ Het is volgens milieuvakanties hand nodig. Het WWF wa-

CIRCULAIRE ECONOMIE

Ban op wegwerpbekers om zwerfafval te verminderen

De kabinet gaat op tal van locaties het gebruik van plastic verpakkingen voor drank en voedsel beperken: van kantoren tot festivals en kantines.

Door onze redacteur
Christiaan Pelgrim

AMSTERDAM. Van plastic bierglazen op festivals tot kartonnen koffiebekers (met kunststof voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik in werking, op last van de Europese Unie, maakte staatssecretaris Vivianne Heijnen (Milieu, CDA) dinsdag bekend. Het doel: de berg aan zwerfafval terugdringen en de circulaire economie bevorderen, zodat meer materialen opnieuw gebruikt kunnen worden.

Het verbod raakt alle 'consumpte te plaatsen', zoals in fastfoodrestaurants, onderwijsinstellingen en sportkantines.

Voor de werkloze kan dit welken de terugkeer van de ouderwetse koffiemok betekenen. Al kennen de regels een belangrijke uitzondering. Wegwerpverpakkingen mogen gebruikt worden als de overgrote meerderheid er niet weg ingezameld wordt voor „hoogwaardige“ recycling; het materiaal moet opnieuw gebruikt kunnen worden voor bekertjes of voedselverpakkingen.

Daarom is er geenszins sprake van paniek bij GoedeDoelbepalers.nl, zegt operationeel directeur Tjeert Staal. Zijn bedrijf heeft een jaaromzet van zo'n 40 miljoen euro in binnen- en buitenland, zegt hij. Onder zijn klanten bevinden zich werkgevers, maar bijvoorbeeld ook groothandels en koffieleveranciers die de bekertjes doorverkopen.

Dit bedrijf uit het Noord-Groningse Ballo is hier al een tijdje klaar voor“, zegt Staal, omdat het ook de recycling kan regelen voor afnemers. „Veel klanten willen dat al. Door dit besluit van de overheid zal die vraag alleen maar groter worden, denk ik.“

Betalen voor afhaalverpakking
Ook voor afhaalconsumpties komen er nieuwe regels. Wegwerpverpakkingen worden niet verboden, wel moeten ondernemers hun klanten extra laten betalen voor verpakkingen die kunststof bevatten. Het bedrag mogen ze zelf vaststellen.

Bij dranken en voedsel dat ter plekke bereid wordt - zoals koffie-to-go of een afhaalmaaltijd - moeten consumenten een herbruikbaar alternatief krijgen aangeboden. Zo moeten ze bijvoorbeeld hun eigen beker of verpakking kunnen meenemen. Deze regels treden vanaf juli 2023 in werking.

Let wegwerpplastic moet weg

plastic lijkt niet meer weg te denken uit de horeca, op kantoren en in supermarkten. Foto's HH, ANP

TUKKER
OR INDUSTRIELLE
IE (UNIVERSITEIT

sch besluit. Op de milieufacten. Zo kan je verter is voor de aarde: of een plastic weg-De markt kost veel maken, hij moet in len gebakken. Daar-n op gebruik wassen op. Maar hij gaat

ers worden voo-derd en hoeven niet worden. Het grootste recylen ervan keld en duur. Je moet soorten plastic eerst onnaken voordat nippren en smel-erschillende soorten gar gaat mengen, neer een hoogwaar-woordt het lastic op dit moment

HAN VAN MELICK
MEULENDIJKS
VERPAKKINGEN

„Onze plastic verpakkingen worden gebruikt in de vleesindustrie, supermarkten en door snackbars. Nu hebben we een jaarlijkse omzet die tussen 12- en 14 miljard ligt, maar we moeten nog maar zien hoe dat zit in 2024.“

„Jarenlang hebben we als industrie duidelijk probeert te maken dat plastic prima is. Het is de beste manier om vlees, groente of fruit in te verpakken. En ja, ik stoor me ook aan de vervuiling. Iedere bocht van de smelweg lijkt op een vuilstortplek. Dat is niet de schuld van het plastic, dat doet de consumer. Sommige landen schrijven hoge boetes uit als je afval op straat gooit, Zweden, Singapore, Amerika. Dat kunnen we in Nederland ook doen.“

„Wij blijven onze plastic verpakkingen materiaal produceren. Als er straks geen vraag meer is, stappen we noodgedwongen over op iets anders. We zien dat er de laatste jaren een grotere vraag is naar kartonnen fribekjes omdat dat milieuvriendelijker oogt. Ik ben er geen voorstander van.“

MEIKE RIJSEN
GREENPEACE

„Fijn dat de overheid nu regels stelt, want het bedrijfsleven komt uit zichzelf niet vaak in beweging. Sommige grotere bedrijven doen pogingen. Supermarkten Albert Heijn spreidt mist uit over de groente en het fruit, waardoor die vluchtig blijven en minder afhankelijk zijn van plastic verpakkingen. Of ze lasteren op sommige fruit een merkje dat ze anders op de verpakking zouden hebben gezet.“

„Radical afstand doen van plastic, dat durven er maar weinig. Ik staaf het niet. Plastic verpakkingen maakt voeding langer houdbaar en het is een ideale plek om tekst op te printen, maar het is desastreus voor het milieu. We hebben meer initiatieven nodig die wegwerpplastic uit de productieketen verbannen. Als de industrie dat weer niet uit zichzelf doet, moet de overheid bedrijven verplichten het percentage plastic terug te dringen.“

Ashwant Nandram

nederland

Geen wegwerpbekers meer: afwasbare koffiemok op kantoor wordt verplicht

Hergebruik • Plastic wegwerpverpakkingen zijn vanaf 2024 niet meer toegestaan op kantoor, in de horeca en op festivals. Koffiebekers en broodzakjes to go zijn vanaf juli 2023 niet meer gratis.

Onno Havermans
redactie duurzaamheidsnatuur

ILLUSTRATIE: MARIT VELDHOUS

Wegwerfflaskflesjes op kantoor moeten vanaf 2024 worden vervangen door afwasbare mokken. In de kantine gaan na het plastic bestek ook de plastic borden en de boka. Ook in de horeca en op festivals moet het wegwerpplastic vanaf 2024 zijn vervangen door herbruikbare bekertjes en borden. Wegwerpverpakkingen om mee te nemen, zoals voor koffie te go, worden vanaf juli 2023 niet meer gratis zijn.

Staatssecretaris Vivianne Heijnen (CDA, Infrastructuur en Waterstaat) kondigde deze maatregelen gisteren aan in een brief aan de Tweede Kamer. Doel is het gebruik van kunststof drinkbekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik te verminderen en zo het aandeel plastic in het zwerfafval terug te gaan. Productoren en verkopers van plastic verpakkingen draaien vanaf 2023 op voor de opruimkosten van dit zwerfafval.

„Bike dag gooien we alleen al in Nederland 10 miljoen plastic bekertjes en voedselverpakkingen weg, en eenmaal gebruik. Daar moeten we toekomstige generaties niet mee blijven opdraden“, zegt Heijnen in een toelichting. „Er is een onomkeerbare weg naar hergebruik.“

Er is een onomkeerbare weg naar hergebruik

Plastic bekertjes en verpakkingen mogen blijven, maar dan moet 75 tot 90 procent daarvan worden ingezameld voor hergebruik

wegwerpbekertjes of bukke wijzen. Plastic wegwerpverpakkingen, zoals volledig papieren zakjes, blijven wel toegestaan.

Bedrijven kunnen ervoor kiezen toch plastic wegwerpbekers en plastic maaltijdverpakkingen te gebruiken, maar dan moeten ze 75 tot 90 procent hiervan weer terugnemen voor hoogwaardige recycling, zodat van de grondstoffen weer nieuwe bekertjes en bukke kunnen worden gemaakt.

Zeerinnovator Dick Croot noemt de maatregelen „een prachtige, grote stap“, maar hij plaatst wel de kanttekening dat een duurzame beker of verpakking niet alleen aan de wijze van consumptie, waardoor het aantal bekertjes in het straatvaar niet zal verminderen. „Als je echt effectief wilt zijn, dan moet je de losse verkoop van bekertjes aan particulieren verbieden en stappen zetten richting een stelsysteem voor bekertjes.“

Verpakkingen van kunststof drinkbekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik te verminderen en zo het aandeel plastic in het zwerfafval terug te gaan. Productoren en verkopers van plastic verpakkingen draaien vanaf 2023 op voor de opruimkosten van dit zwerfafval.

„Bike dag gooien we alleen al in Nederland 10 miljoen plastic bekertjes en voedselverpakkingen weg, en eenmaal gebruik. Daar moeten we toekomstige generaties niet mee blijven opdraden“, zegt Heijnen in een toelichting. „Er is een onomkeerbare weg naar hergebruik.“

Er is een onomkeerbare weg naar hergebruik

milieu-effecten van wegwerpplastic te verminderen en het ontstaan van wegwerpplastic op land en in zee te voorkomen.

Heijmans voorganger Steven van Weyenberg (D66) kondigde de maatregelen in oktober 2021 al aan, maar nam de consultatiemeting met belanghebbenden in het schema van uitvoering licht aanpassing.

Met deze maatregelen geeft de staatssecretaris invulling aan het besafel kantoorproducten voor eenmalig gebruik, van juli 2024, dat weer een uitwerking is van de Europese richtlijn die lidstaten verplicht de

Zo verschuift het verbod op koffiebekertjes op kantoor - waarin een plastic laagje aan de binnenkant de kantinnen buitenlaag lekrijft maakt - een jaar naar achteren. Het verbod op gratis koffiebekertjes to go of het plastic om ons verpakke houdende in de supermarkt is juist een halfjaar naar voren geplaatst. Ondernemers mogen zelf bepalen hoeveel ze per plastic

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Opgave SUP-richtlijn: ambitieuze en aanhoudende vermindering in het gebruik

Vanaf 1 juli 2023 en 1 januari 2024 gelden
er nieuwe regels voor wegwerpplastics

*Minder wegwerp,
meer hergebruik*

Iets eten of drinken?

Vanaf 1 januari 2024

Verbod op wegwerpplastics

*Eten of drinken afhalen
of laten bezorgen?*

Vanaf 1 juli 2023

**Drinkbekers en voedselverpakkingen
(van of met plastic) zijn niet meer gratis**

Waar hebben we het over?

Kunststof voedselverpakkingen
(containers) voor eenmalig gebruik

Inclusief:

- Samengestelde materialen met kunststof
- Biobased kunststof drinkbekers en maaltijdverpakkingen

Kunststof drinkbekers
voor eenmalig gebruik

Wat zijn de alternatieven?

> Bring your own

> Herbruikbare alternatieven met bijv. statiegeld, zoals Pack back

> Alternatieven zonder kunststof toevoegingen

Situatie in NL

Meer dan 7 miljard plastic bekens en maaltijdverpakkingen voor eenmalig gebruik

Consumptie ter plaatse

> 500 miljoen
maaltijd-
verpakkingen

> 4,4 miljard
bekers

Consumptie voor onderweg en maaltijdbezorging aan huis

> 1.120 miljoen
afhaalmaaltijd-
verpakkingen

> 630 miljoen
bezorgmaaltijd-
verpakkingen

> 350 - 400
miljoen bekens

- ❖ Verbod op wegwerp
- ❖ Beperkte uitzondering: inzameling voor hoogwaardige recycling

- ❖ Verbod op gratis verstrekken
- ❖ Verplichting om een herbruikbaar alternatief aan te bieden (bijv. 'Bring your own')

- ❖ Vanaf 1 januari 2024
- ❖ Zorginstellingen en gesloten inrichtingen uitgezonderd

- ❖ Vanaf 1 juli 2023
- ❖ Niet-bindende richtbedragen zijn: €0,25 per beker / €0,50 per maaltijd / €0,05 per portieverpakking

Vragen en discussie

De ministeriële regeling

- > Artikel 1: Definities
 - Exploitant
 - Voedseluitgiftelocatie
 - Hoogwaardige recycling
 - Kunststofproducten / voedselverpakkingen
- > Artikel 2.1: Consumptie ter plaatse
 - Verbod
 - Uitzondering
 - Meldingsplicht (Art. 4.4 en bijlage 2, deel A)
 - Uitzonderingen
- > Artikel 2.2: Consumptie voor onderweg/afhaal/bezorgen
 - Meerprijs
 - Herbruikbaar alternatief
 - Uitzonderingen
- > Artikel 4.3:
 - Rapportageplicht bij art. 2.1, tweede lid, bijlage 2 deel B en C
- > Artikel 5:
 - Inwerkingtreding